

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 22. februarja 2018*

„Predhodno odločanje – Člena 49 in 54 PDEU – Svoboda ustanavljanja – Davčna zakonodaja – Davek od dohodkov pravnih oseb – Ugodnosti, povezane z ustanovitvijo enotnega davčnega subjekta – Izključitev čezmejnih skupin“

V združenih zadevah C-398/16 in C-399/16,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ju je vložilo Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske), z odločbama z dne 8. julija 2016, ki sta na Sodišče prispeli 18. julija 2016, v postopkih

X BV (C-398/16),

X NV (C-399/16)

proti

Staatssecretaris van Financiën,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot (poročevalec), A. Arabadžiev in S. Rodin, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za X BV M. Sanders, odvetnik,
- za nizozemsko vlado M. Bulterman, M. Gijzen in C.S. Schillemans, agenti,
- za Evropsko komisijo W. Roels in N. Gossement, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 25. oktobra 2017

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nizozemščina.

Sodbo

- 1 Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago členov 49 in 54 PDEU.
- 2 Ta predloga sta bila vložena v dveh sporih med družbo X BV in družbo X NV ter staatssecretaris van Financiën (državni sekretar za finance, Nizozemska, v nadaljevanju: davčna uprava) glede možnosti davčnega odbitka, in sicer, ali lahko družba X BV odbije obresti, plačane na posojilo, in ali lahko družba X NV odbije negativno tečajno razliko.

Nizozemsko pravo

- 3 Člen 10a de la Wet op de venootschapsbelasting 1969 (zakon o davku od dohodka pravnih oseb iz leta 1969, v nadaljevanju: zakon o davku od dohodka pravnih oseb) določa:

„[...]“

2. Pri ugotavljanju dobička [...] se ne upoštevajo obresti – vključno s stroški in tečajnimi razlikami – v zvezi s posojili, ki so dolgovana pravno ali dejansko, neposredno ali posredno, povezanemu subjektu ali povezani fizični osebi, če je posojilo povezano z naslednjimi pravnimi dejanji:

a. [...]

b. pridobitev – vključno z vplačilom – delnic, udeležbe na dobičku, potrdil o udeležbi na dobičku, pravic na udeležbi ali vrednostnih papirjev, ki dejansko pri dolžniku delujejo kot lastna sredstva v smislu člena 10(1)(d) v povezanem subjektu, če se spreminja lastniška struktura ali nadzorno razmerje v tem podjetju;

3. Odstavek 2 se ne uporablja, če davčni zavezanec dokaže:

a. da sta posojilo in pravni posel, s katerim naj bi bilo to povezano, nedvoumno temeljila na gospodarskih razlogih; ali

b. dejstvo, da se pri tisti osebi, kateri so obresti pravno ali dejansko, neposredno ali posredno, dolgovane, končno na obresti obračuna davek na dobiček ali na prihodek, ki je po nizozemskih merilih razumen, in da ni nadomestil za izgubo ali za druge vrste pravic v letih pred letom, ko je sklenjeno posojilo, zaradi česar se končno na obresti ne obračuna davek po navedenih razumnih merilih, razen če je verjetno, da je bilo posojilo sklenjeno zaradi nadomestila za izgube ali za druge pravice, ki so nastale tisto leto ali bodo kmalu nastale“.

- 4 Člen 13(1) zakona o davku od dohodka pravnih oseb določa:

„Za določitev dobička se ne upoštevajo ugodnosti iz naslova udeležbe in stroški, nastali s pridobitvijo in odsvojitvijo te udeležbe (oprostitev udeležbe).“

- 5 Člen 13d tega zakona torej določa:

„1. Oprostitev udeležbe se ne uporablja za izgube v zvezi z udeležbo, ki nastane zaradi prenehanja subjekta, v katerem ima davčni zavezanec delež (likvidacijska izguba).“

2. Likvidacijska izguba ustreza znesku udeležbe davčnega zavezanca, ki presega celotni iztržek pri likvidaciji. [...]“

6 Člen 15 navedenega zakona določa:

„1. Če ima davčni zavezanec (matična družba) s pravnega in ekonomskega vidika v lasti vsaj 95-odstotni delež v vplačanem nominalnem kapitalu drugega davčnega zavezanca (hčerinska družba), se na predlog obeh davčnih zavezancev davek obračuna, kot da bi šlo za enega davčnega zavezanca, to je, kot da so dejavnosti in premoženje hčerinske družbe del dejavnosti in premoženja matične družbe. Davek se obračuna pri matični družbi. V tem primeru se šteje, da sta davčna zavezanca en enotni davčni subjekt. V enotnem davčnem subjektu je lahko več hčerinskih družb.

2. Z imetništvom iz odstavka 1 se razume tudi neposredno imetništvo deležev, če jih imajo neposredno eden ali več davčnih zavezancev, ki so del enotnega davčnega subjekta.

3. Odstavek 1 se uporabi zgolj, kadar:

[...]

c. imata oba davčna zavezanca sedež na Nizozemskem [...]“.

Spora o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

Zadeva C-398/16

7 Nizozemska družba X BV je del švedske skupine, v katero je vključena tudi italijanska družba. Družba X BV je, da bi pridobila deleže te zadnjenavedene družbe, ki so bili v lasti tretje družbe, ustanovila drugo italijansko družbo, v katero je vložila 237.312.000 EUR. Ta kapitalski vložek je financirala s posojilom švedske družbe iz skupine družbi X BV. Leta 2004 je družba X BV iz naslova tega posojila družbi posojilodajalki dolgovala znesek 6.503.261 EUR obresti. Te obresti je družba X BV v napovedi davka od dohodkov pravnih oseb za leto 2004 uveljavljala kot odbitek. Davčna uprava pa je menila, da ta odbitek ni v skladu s členom 10a(2)(b) zakona o davku od dohodka pravnih oseb in je družbi izdala odmerno odločbo, katere ničnost družba X BV zahteva pred nizozemskimi sodišči.

8 Družba X BV je v tožbi zoper to odmerno odločbo, navedla, da bi bile obresti iz posojila odbitne, če bi s svojo hčerinsko italijansko družbo lahko tvorila enotni davčni subjekt. Družba X BV meni, da ker je v nizozemskem pravu ta možnost določena le za družbe rezidentke, je v nasprotju s členoma 49 in 54 PDEU omejena njena svoboda ustanavljanja.

9 Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske), ki o zadevi odloča v okviru kasacijske pritožbe, je prekinilo odločanje in Sodišču predložilo to vprašanje za predhodno odločanje:

„Ali je treba [...] člena 49 in 54 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, na podlagi katere je matični družbi s sedežem v eni državi članici glede posojila, ki je povezan s kapitalskim vložkom v hčerinsko družbo s sedežem v drugi državi članici, onemogočen odbitek obresti, medtem ko bi tak odbitek lahko uveljavila, če bi bila navedena hčerinska družba v davčni skupini – z značilnostmi nizozemske davčne skupine – z omenjeno matično družbo, ker v takem primeru zaradi učinkov konsolidacije povezanost s takim kapitalskim vložkom ne bi bila prepoznavna?“

Zadeva C-399/16

- 10 X NV, družba nizozemskega prava, ima posredno v lasti hčerinsko družbo s sedežem v Združenem kraljestvu. V prijavah davka od dohodkov pravnih oseb za leti 2008 in 2009 je kot strošek skušala odbiti izgubo, ki ji je v zvezi z deleži nastala zaradi spremembe menjalnega tečaja tujih valut. Davčna uprava je v skladu s členom 13(1) zakona o davku od dohodka pravnih oseb, ki določa, da se niti ugodnosti niti izgube, ki nastanejo zaradi udeležbe, pri ugotavljanju dobička ne upoštevajo, zavrnila ta odbitek.
- 11 Družba X NV je izpodbijala svojo odmerno odločbo za leti 2008 in 2009 in trdila, da bi lahko odbila izgubo negativne tečajne razlike, če bi lahko s svojo hčerinsko družbo tvorila enotni davčni subjekt. Ker je ta možnost odbitka po nizozemskem pravu pridržana družbam rezidentkam, meni, da je v nasprotju s členoma 49 in 54 PDEU omejena njena svoboda ustanavljanja.
- 12 Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske), ki o zadevi odloča v okviru kasacijske pritožbe, je prekinilo odločanje in Sodišču predložilo ta vprašanja za predhodno odločanje:
- „1. Ali je treba [...] člena 49 in 54 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, na podlagi katere matična družba s sedežem v eni državi članici glede zneska, ki ga je vložila v hčerinsko družbo s sedežem v drugi državi članici, ne more upoštevati negativne tečajne razlike, medtem ko bi to lahko storila, če bi bila navedena hčerinska družba vključena davčno skupino – z značilnostmi nizozemske davčne skupine – z navedeno matično družbo s sedežem v prvonavedeni državi članici, kar je pripisati konsolidaciji znotraj davčne skupine?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen: ali se pri ugotavljanju upoštevne negativne tečajne razlike lahko šteje ali mora šteti, da so lahko v davčno skupino vključene tudi (ena ali več) neposredne ali posredne hčerinske družbe s sedežem na ozemlju Evropske unije, ki jih ima zadevna matična družba posredno – prek te hčerinske družbe?
3. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen: ali se v tem primeru upoštevajo le negativne tečajne razlike, do katerih je v primeru vključitve v davčno skupino matične družbe prišlo v letih, na katera se nanaša spor, ali pa se upoštevajo tudi negativne tečajne razlike iz prejšnjih let?“
- 13 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 9. avgusta 2016 združil zadevi C-398/16 in C-399/16 za pisni in ustni postopek ter izdajo sodbe.

Predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka

- 14 Družba X NV je po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca 25. oktobra 2017 z vlogo, ki jo je v sodnem tajništvu Sodišča vložila 16. novembra 2017, predlagala ponovno odprtje ustnega dela postopka v zadevi C-399/16. Ta predlog je utemeljila s trditvijo, da v bistvu ti sklepní predlogi temeljijo na napačni razlagi zadevnih davčnih predpisov nizozemskega prava.
- 15 Družba X BV je z vlogo, vloženo v sodno tajništvo Sodišča 2. januarja 2018, prav tako predlagala ponovno odprtje ustnega dela postopka v zadevi C-398/16.
- 16 Navesti je treba, da lahko Sodišče v skladu s členom 83 Poslovnika po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka, zlasti če meni, da zadeva ni dovolj razjasnjena, ali če je v zadevi treba odločiti na podlagi trditve, o kateri stranke ali zainteresirani subjekti iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije niso razpravljali (sodba Nordzucker, C-148/14, EU:C:2015:287, točka 24).

- 17 V tem primeru Sodišče po opredelitvi generalnega pravobranilca meni, da je dovolj poučeno, da lahko rzsodi, in da o zadevah C-398/16 in C-399/16 ni treba odločiti na podlagi trditev, o katerih se ni razpravljalo. Sodišče zato meni, da v teh okoliščinah ni treba odrediti ponovnega odprtja ustnega dela postopka.

Vprašanja za predhodno odločanje

Uvodne ugotovitve

- 18 Člen 49 PDEU določa prepoved omejitev glede pravice do ustanavljanja za državljane ene države članice na ozemlju druge države članice. Ta svoboda za družbe, ustanovljene v skladu z zakonodajo posamezne države članice, ki imajo registrirani sedež, glavno upravo ali glavni kraj poslovanja v Uniji – ki so s členom 54 PDEU glede izvajanja pravice do ustanavljanja izenačene s fizičnimi osebami, ki so državljani držav članic – pomeni pravico do opravljanja dejavnosti v zadevni državi članici prek hčerinske družbe, podružnice ali agencije (glej v tem smislu sodbo z dne 21. maja 2015, Verder LabTec, C-657/13, EU:C:2015:331, točka 32, in z dne 2. septembra 2015, Groupe Steria, C-386/14, EU:C:2015:524, točka 14).
- 19 Čeprav je namen določb v zvezi s svobodo ustanavljanja glede na njihovo besedilo zagotoviti, da so tuji državljani in družbe v državi članici gostiteljici obravnavani enako kot državljani in družbe te države, obenem tudi prepovedujejo, da bi matična država članica enega od svojih državljanov ali družbo, ustanovljeno v skladu z njeno zakonodajo, ovirala pri ustanavljanju v drugi državi članici.
- 20 Vendar različna obravnava, ki izhaja iz zakonodaje ene države članice in ki škoduje družbam, ki uresničujejo pravico do ustanavljanja, ne pomeni oviranja te pravice, če se nanaša na položaje, ki med seboj niso objektivno primerljivi, ali če je upravičena z nujnim razlogom v splošnem interesu (glej v tem smislu sodbi z dne 12. decembra 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, EU:C:2006:774, točka 167, ter z dne 25. februarja 2010, X Holding, C-337/08, EU:C:2010:89, točka 20).
- 21 Sodišče je moralo že v sodbi z dne 25. februarja 2010, X Holding (C-337/08, EU:C:2010:89) odločiti, ali je s pravom Unije skladna davčna zakonodaja ene države članice, kot je nizozemska davčna zakonodaja, ki pridržuje matičnim družbam rezidentkam in njihovim hčerinskim družbam, ki so rezidentke, možnost sistema davčne konsolidacije, da so torej obdavčene, kot da tvorijo eno samo davčno enoto. Taka ureditev ima ugodnosti za zadevne družbe, saj med drugim omogoča, da na stopnji matične družbe konsolidira dobiček in izgube družb, ki so vključene v davčno skupino, in da za transakcije, izvedene v tej skupini, ohrani davčno nevtralni položaj.
- 22 V točki 19 te sodbe je Sodišče odločilo, da je matična družba, katere odvisna družba ima sedež v drugi državi članici, z izključitvijo od take ugodnosti ovirana pri izvrševanju svoje pravice do ustanavljanja s tem, da je odvrnjena od ustanavljanja odvisnih družb v drugih državah članicah.
- 23 Sodišče pa je v točki 43 te sodbe odločilo, da je bilo to različno obravnavanje upravičeno glede na potrebo po ohranitvi delitve davčne pristojnosti med državami članicam in da je omejitev svobode ustanavljanja, ki je iz tega izhajala, sorazmerna glede na cilje, ki jim sledi.
- 24 Iz sodbe z dne 25. februarja 2010, X Holding (C-337/08, EU:C:2010:89) ne izhaja, da je vsaka razlika v obravnavanju družb, ki so del povezane davčne skupine, na eni strani in družb, ki niso del take skupine, na drugi strani združljiva s členom 49 PDEU. Glede davčnih ugodnosti, ki niso prenos izgub znotraj povezane davčne skupine, je treba zato ločeno preučiti, ali lahko država članica pridržuje te ugodnosti za družbe, ki so del povezane davčne skupine, in jih s tem izključi v čezmejnih položajih (glej v tem smislu sodbo z dne 2. septembra 2015, Groupe Steria, C-386/14, EU:C:2015:524, točki 27 in 28).

- 25 V obeh sporih v glavni stvari tožeči stranki, ki imata v lasti hčerinske družbe nerezidentke, trdita, da zaradi tega dejstva razen prenosa izgub znotraj povezane davčne skupine nimata davčnih ugodnosti, ki jih nizozemski zakon neupravičeno pridržuje enotnim davčnim subjektom. Predložitveno sodišče v bistvu Sodišče sprašuje, ali je treba člen 49 PDEU razlagati tako, da nasprotuje temu različnemu obravnavanju.

Vprašanje v zadevi C-398/16

- 26 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člena 49 in 54 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, na podlagi katere matična družba s sedežem v državi članici ne sme odbiti obresti posojila, ki ga pridobi od povezane družbe za financiranje vložka kapitala v hčerinski družbi s sedežem v drugi državi članici, če pa bi imela hčerinska družba sedež v isti državi članici, bi bila lahko matična družba upravičena do tega odbitka, ker bi z njo tvorila davčno povezani subjekt.

Različno obravnavanje

- 27 Na podlagi člena 10a(2)(b) zakona o davku od dohodka pravnih oseb se obresti od posojila, pridobljenega pri povezanem subjektu, ne odbijejo od obdavčljivega dobička, če je to posojilo povezano z vložkom kapitala, med drugim v obliki pridobitve delnic v povezanem subjektu. V skladu s členom 10a(3)(a) tega zakona pa velja drugače, zlasti če davčni zavezanec dokaže, da sta dolg in s tem povezano pravno dejanje temeljila na pretežno gospodarskih razlogih.
- 28 Člen 15 tega zakona sicer omogoča, da skupina družb rezidentk ustanovi enotni davčni subjekt. Kot izhaja iz točke 21 te sodbe, se družbe, ki se odločijo za to ureditev, skupno obdavčijo pri matični družbi. V okviru tega enotnega davčnega subjekta vzajemne povezave pri udeležbi, kot je vložek kapitala matične družbe v hčerinsko družbo, postanejo z učinkom konsolidacije davčno neobstoječe.
- 29 Ker, kot to navaja predložitveno sodišče, v enotnem davčnem subjektu vložka kapitala ni, se člen 10a(2)(b) zakona o davku od dohodka pravnih oseb ne uporablja za družbo, ki posodi povezani družbi kapital, ki ga ta vloži v obliki pridobitve delnic svoje hčerinske družbe, s katero tvori enotni davčni subjekt. Če je tako, lahko torej družba odbije obresti od svoje davčne ugodnosti, ne da bi izpolnila pogoje, navedene v odstavku 3 tega člena.
- 30 Ker se na podlagi člena 15(3) zakona o davku od dohodka pravnih oseb, enotni davčni subjekt lahko ustanovi le med davčnimi zavezanci s sedežem na Nizozemskem, obstaja razlika v obravnavanju med na eni strani nizozemsko matično družbo, ki financira svojo hčerinsko nizozemsko družbo s posojilom, pridobljenim od povezane družbe, in ki se ji ne sme odreči odbitka obresti tega posojila v skladu s členom 10a tega zakona, in na drugi strani nizozemsko matično družbo, ki financira svojo tujo hčerinsko družbo na enak način, ki pa se ji lahko zavrne odbitek obresti na podlagi enakih določb.
- 31 V obravnavanem primeru je družba X BV financirala nakup delnic svoje italijanske hčerinske družbe s posojilom, ki ji ga je odobrila švedska družba, ki pripada isti skupini. Davčna uprava je na podlagi člena 10a(2)(b) zakona o davku od dohodka pravnih oseb družbi X BV zavrnila odbitek obresti tega posojila, ker slednja ni dokazala, da ji je najem posojila prinesel gospodarsko korist. Družba X BV trdi, da bi bila obravnavana bolj ugodno, če bi bila njena hčerinska družba družba rezidentka, ker bi z njo tvorila enotni davčni subjekt in bi zato odbila obresti posojila od svojega prometa brez omejitev.

32 To različno obravnavanje lahko povzroči, da je za matično družbo pravica do ustanavljanja manj privlačna, če ustanavlja hčerinske družbe v drugih državah članicah. Da je v skladu z določbami pogodbe, se mora, kot izhaja iz točke 20 te sodbe, to obravnavanje nanašati na položaje, ki objektivno niso primerljivi ali mora biti upravičeno z nujnimi razlogi v javnem interesu.

Primerljivost položajev

33 Primerljivost čezmejnih in notranjih položajev je treba preučiti tako, da se upošteva predmet in vsebino zadevnih nacionalnih določb (glej v tem smislu sodbo z dne 18. decembra 2014, X, C-87/13, EU:C:2014:2459, točka 27).

34 V obravnavanem primeru zadevno različno obravnavanje izhaja iz člena 10a(2)(b) v povezavi s členom 15 zakona o davku od dohodka pravnih oseb. Predmet teh določb pa je različen. Medtem ko člen 10a(2)(b) tega zakona želi preprečiti erozijo nizozemske davčne osnove s finančnimi dogovori znotraj skupine, člen 15 tega zakona omogoča, da se pri matični družbi konsolidirajo ugodnosti in izgube družb, ki so vključene v enotni davčni subjekt, in da transakcije znotraj skupine ostanejo davčno nevtralne. Po mnenju predložitvenega sodišča je ena od posledic ureditve enotnega davčnega subjekta ta, da bi povezava med posojilom in vložkom kapitala, ki pogojuje uporabo člena 10a(2)(b) tega zakona, zaradi konsolidacije prenehala.

35 Vendar člen 10a(2)(b) zakona o davku od dohodka pravnih oseb ne razlikuje med tem, ali je skupina čezmejna ali ne. Zato je treba primerljivost položajev presojati le glede na predmet člena 15 tega zakona, glede na posledice konsolidacije, na katere opozarja predložitveno sodišče.

36 Sodišče je v točki 24 sodbe z dne 25. februarja 2010, X Holding (C-337/08, EU:C:2010:89) glede nizozemske davčne ureditve davčne skupine odločilo, da sta položaj matične družbe rezidentke, ki želi ustanoviti tak davčni subjekt s hčerinsko družbo rezidentko, in položaj matične družbe rezidentke, ki želi ustanoviti enotni davčni subjekt s hčerinsko družbo nerezidentko, glede cilja te davčne ureditve, objektivno primerljiva.

37 Iz tega izhaja, da sta čezmejni in notranji položaj primerljiva glede na povezani zadevni nacionalni določbi v sporu o glavni stvari in da torej gre za različno obravnavanje. Vendar pa je takšno obravnavanje mogoče utemeljiti z nujnimi razlogi v splošnem interesu.

Utemeljenost

38 V zvezi s tem nizozemska vlada in predložitveno sodišče navajata več razlogov za utemeljitev različnega obravnavanja, opisanega v točki 30 te sodbe.

39 Na prvem mestu je treba presoditi, ali je tako različno obravnavanje lahko utemeljeno z nujnostjo ohranitve delitve obdavčevanja med državami članicami. Sodišče je v sodbi z dne 25. februarja 2010, X Holding (C-337/08, EU:C:2010:89) odločilo, kot izhaja iz točke 23 te sodbe, da konsolidacija ugodnosti in izgub pri matični družbi družb, ki tvorijo enotni davčni subjekt, predstavlja ugodnost, ki se utemeljeno pridržuje družbam rezidentkam glede na nujnost ohranitve delitve obdavčevanja med državami članicami.

40 Vendar ugodnosti, ki jo v tem primeru zatrjuje družba X BV, ni mogoče zamenjati s tisto, ki določa konsolidacijo v enotnem davčnem subjektu. Spor o glavni stvari se nanaša na možnost, da se odbije strošek obresti, in ne splošno nadomestilo stroškov in ugodnosti, ki jih ima enotni davčni subjekt. Te možnosti odbitka nizozemsko pravo ne pridržuje enotnim davčnim subjektom, ampak jo nudi vsem podjetjem ter jo omejuje le v posebni konfiguraciji in pod pogoji, določenimi v členu 10a(2)(b) zakona

o davku od dohodka pravnih oseb. S tem, da za matično družbo, ki s svojo hčerinsko družbo tvori enotni davčni subjekt, ta omejitev ne velja, ne pridobi ugodnosti, ki bi bila posebej povezana z davčno ureditvijo enotnega davčnega subjekta.

- 41 To velja toliko bolj, ker se zdi, da uporaba člena 10a(2)(b) zakona o davku od dohodka pravnih oseb ni odvisna od kraja obdavčitve dohodka, ki nastane s plačanimi obresti, in torej od tega, katera država je upravičena do tega obdavčenja, glede česar pa nizozemska vlada ni predložila nobenega podatka.
- 42 Zadevnega različnega obravnavanja torej ni mogoče utemeljiti s potrebo po ohranitvi delitve davčne pristoynosti med državami članicami.
- 43 Na drugem mestu, predložitveno sodišče sprašuje, ali bi lahko utemeljitev izhajala iz potrebe po ohranitvi skladnosti nizozemske davčne ureditve. Sodišče meni, da je taka utemeljitev nujni razlog v splošnem interesu, če se dokaže obstoj neposredne povezave med zadevno davčno ugodnostjo in izravnavo te ugodnosti z neko davčno dajatvijo, pri čemer je treba neposrednost te povezave presojati glede na cilj zadevne ureditve (sodba z dne 2. septembra 2015, *Groupe Steria*, C-386/14, EU:C:2015:524, točka 31 in navedena sodna praksa).
- 44 Vendar nizozemska vlada sploh ne zatrjuje obstoja take povezave. Le pavšalno navaja, da ureditev davčnega subjekta predstavlja skladno celoto ugodnosti in slabosti. Vsekakor ta vlada ne navaja nobenega posebnega dejstva ali trditve, na podlagi katerega je mogoče šteti, da bi bila skladnost enotne davčne ureditve ogrožena, če bi bil dovoljen odbitek obresti posojila, namenjenega za financiranje nakupa delnic hčerinske družbe nerezidentke.
- 45 Različno obravnavanje iz točke 30 te sodbe torej ni utemeljeno z nujnostjo ohranitve skladnosti nizozemske davčne ureditve.
- 46 Na tretjem mestu je to različno obravnavanje po mnenju nizozemske vlade utemeljeno s ciljem okrepitve boja proti izogibanju davkom in davčnim utajam ter je posebej namenjeno preprečevanju ravnanj, ki so usmerjena na vzpostavljanje povsem umetnih konstruktov brez gospodarske resničnosti z namenom izoginitve davku, ki ga je običajno treba plačati na dobičke iz dejavnosti, ki se opravljajo na nacionalnem ozemlju.
- 47 Iz sodne prakse Sodišča, natančneje iz točke 26 sodbe z dne 16. julija 1998, *ICI* (C-264/96, EU:C:1998:370), in iz točke 51 sodbe z dne 12. septembra 2006, *Cadbury Schweppes in Cadbury Schweppes Overseas* (C-196/04, EU:C:2006:544), izhaja, da je tak cilj lahko nujni razlog v splošnem interesu na davčnem področju.
- 48 Cilj iz člena 10a(2)(b) zakona o davku od dohodka pravnih oseb je nedvomno tak. Kot je navedlo predložitveno sodišče, gre za to, da se prepreči, da se sredstva neke skupine ne predstavijo navidezno kot sredstva, ki si jih je sposodilo nizozemsko podjetje iz te skupine, in da se lahko obresti te skupine odbijejo od dohodka, ki je obdavčen na Nizozemskem. Namen prepovedi odbitka od obresti posojil znotraj skupine izrecno potrjuje pravilo, v skladu s katerim se lahko odbijejo obresti posojila na podlagi odstavka (3)(a) tega člena, če je transakcija znotraj skupine gospodarsko upravičena.
- 49 Da pa bi se omejitev svobode ustanavljanja lahko upravičila s preprečevanjem boja proti zlorabam, mora biti poseben namen te omejitve oviranje tega (glej v tem smislu sodbo z dne 12. septembra 2006, *Cadbury Schweppes in Cadbury Schweppes Overseas*, C-196/04, EU:C:2006:544, točka 55). Nizozemska vlada pa niti ne skuša prikazati, da ima različno obravnavanje iz točke 30 te sodbe tak namen. Sicer naj ne bi bilo tako, ker različno obravnavanje ne izhaja le iz člena 10a(2)(b) zakona o davku od dohodka pravnih oseb, ampak iz povezave tega člena s členom 15 tega zakona v zvezi z enotnim davčnim subjektom, ki ima drugačen namen, kot izhaja iz točke 34 te sodbe.

- 50 Poleg tega, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 82 sklepnih predlogov, tega različnega obravnavanja ni mogoče objektivno utemeljiti s preprečevanjem zlorab. Ko namreč matična družba financira nakup delnic hčerinske družbe s posojilom, pridobljenim pri drugi povezani družbi, tveganje, da to posojilo ne ustreza nobeni drugi resnični gospodarski transakciji in da je njegov namen le umetno ustvarjanje stroška, ki ga je mogoče odbiti, ni manjše, če sta matična družba in hčerinska družba obe rezidentki iste države članice ter skupaj tvorita enotni davčni subjekt, kot pa če ima hčerinska družba sedež v drugi državi članici in ji zato ni dovoljeno, da z matično družbo tvori enotni davčni subjekt.
- 51 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba na vprašanje, postavljeno v zadevi C-398/16, odgovoriti, da je treba člena 49 in 54 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, na podlagi katere matična družba s sedežem v državi članici ne sme odbiti obresti posojila, pridobljenega pri povezani družbi zato, da financira vložek kapitala v hčerinsko družbo s sedežem v drugi državi članici, medtem ko je matična družba, katere hčerinska družba ima sedež v isti državi članici, lahko upravičena do tega odbitka, če s to družbo tvori davčno povezani subjekt.

Vprašanja v zadevi C-399/16

Prvo vprašanje

- 52 S prvim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člena 49 in 54 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, na podlagi katere matična družba s sedežem v državi članici ne sme odbiti izgubljenih dobičkov, ki izhajajo iz sprememb menjalnega tečaja glede zneska svojih vložkov v hčerinsko družbo s sedežem v drugi državi članici, če ta ista ureditev simetrično ne obdavčuje kapitalskih dobičkov, ki izhajajo iz teh sprememb.
- 53 Na podlagi člena 13(1) zakona o davku od dohodka pravnih oseb se pri ugotavljanju dobička ne upoštevajo ugodnosti iz udeležbe, kot tudi ne stroški, ki nastanejo s pridobitvijo ali prenehanjem te udeležbe.
- 54 To pravilo – imenovano „oprostitev udeležbe“ – ima za posledico zlasti, da se povečanja in zmanjšanja vrednosti udeležbe, ki izhajajo iz tečajne razlike v razmerju do tuje valute, v kateri je izražena ta udeležba, ne upoštevajo za ugotavljanje dobička.
- 55 Zato družba X NV ne more odbiti od svojega obdavčljivega dobička negativne tečajne razlike, ki je nastala znesku njene naložbe, ki jo je imela kot delničarka v svoji hčerinski družbi s sedežem v Združenem kraljestvu. To pa bi, po pojasnilih predložitvenega sodišča, lahko storila s konsolidacijo v okviru enotnega davčnega subjekta, če bi imela njena hčerinska družba sedež na Nizozemskem. Družba X NV trdi, da je bila s tem diskriminirana, kar pomeni oviranje izvrševanja pravice do ustanavljanja.
- 56 Ta položaja pa objektivno nista primerljiva. Nizozemski družbi namreč ne more nastati negativna tečajna razlika na udeležbi v hčerinski družbi rezidentki, razen če gre za zelo poseben primer, ko bi bila ta udeležba izražena v drugi valuti, kot je tista, v kateri je izražen rezultat poslovanja podjetja.
- 57 Tudi če je tako, je mogoče različnemu obravnavanju ugovarjati. V enotnem davčnem subjektu so namreč, kot izhaja iz točke 21 te sodbe, vzajemne povezave udeležbe davčno nevtralne. Zato deprecijacija udeležbe matične družbe v njeni hčerinski družbi rezidentki, s katero tvori enotni davčni subjekt, ne more pomeniti odbitka od rezultata poslovanja podjetja, ne glede na to, ali ta oslabitev izhaja iz spremembe menjalnega tečaja ali iz druge stvari.

- 58 Nazadnje in vsekakor je Sodišče odločilo, da na podlagi določb Pogodbe DEU o svobodi ustanavljanja ni mogoče sklepati, da je ta država članica dolžna izvajati svojo davčno pristojnost – in sicer asimetrično – da bi omogočila odbitek izgub, ki nastanejo pri transakcijah, katerih rezultat, če bi bil pozitiven, sploh ne bi bil obdavčen (sodba z dne 10. junija 2015, X, C-686/13, EU:C:2015:375, točki 40 in 41).
- 59 Neprijetnosti, ki pa jo za nizozemsko podjetje predstavlja nezmožnost odbitka negativne tečajne razlike, ki ji v lahko nastane na udeležbi v hčerinski družbi nerezidentki, ni mogoče ločiti od simetrične ugodnosti, ki je povezana z neobstojem obdavčitve pozitivne tečajne razlike. Kot navaja predložitveno sodišče, „oprostitev udeležbe“ sama po sebi ni niti prednost niti slabost. Torej ne more biti izvor za različno obravnavanje, ki je neugodno za nizozemske družbe, ki imajo hčerinske družbe v drugi državi članici, niti zato ni omejitev pravice do ustanavljanja.
- 60 Zato je treba na prvo vprašanje v zadevi C-399/16 odgovoriti, da je treba člena 49 in 54 PDEU razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni ureditvi, kakršna je ta v glavni stvari, na podlagi katere matična družba, ki ima sedež v državi članici, od svojega dobička ne sme odbiti izgub, ki nastanejo zaradi sprememb menjalnih tečajev v zvezi z zneskom njenih udeležb v hčerinski družbi, ki ima sedež v drugi državi članici, če se v skladu s to isto ureditvijo simetrično ne obdavčijo dobički, ki nastanejo zaradi teh sprememb menjalnih tečajev.

Drugo in tretje vprašanje

- 61 Glede na odgovor na prvo vprašanje na drugo in tretje vprašanje v zadevi C-399/16 ni treba odgovoriti.

Stroški

- 62 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

- 1. Člena 49 in 54 PDEU je treba razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, na podlagi katere matična družba s sedežem v državi članici ne sme odbiti obresti posojila, pridobljenega pri povezani družbi zato, da financira vložek kapitala v hčerinsko družbo s sedežem v drugi državi članici, medtem ko je matična družba, katere hčerinska družba ima sedež v isti državi članici, lahko upravičena do tega odbitka, če s to družbo tvori davčno povezani subjekt.**
- 2. Člena 49 in 54 PDEU je treba razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, na podlagi katere matična družba, ki ima sedež v državi članici, od svojega dobička ne sme odbiti izgub, ki nastanejo zaradi sprememb menjalnih tečajev v zvezi z zneskom njenih udeležb v hčerinski družbi, ki ima sedež v drugi državi članici, če se v skladu s to isto ureditvijo simetrično ne obdavčijo dobički, ki nastanejo zaradi teh sprememb menjalnih tečajev.**

Podpisi